

גם במנוחתו לא ישכנו ערלים הרה"ג רבי יעקב שמואלי שליט"א

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

משיב לו בשו"ת בנין ציון: א. חקרתי בשאר מקומות שמקבלים גרים ונאמר לי שמעולם לא הקפידו שלא ישמור שבת קודם הטבילה. ב. נתתי לבי למצוא טעם בדבר, ששבת נקראת ברית, ואיך נאמר אחר שנכנס לברית האחת שיהי' מוכרח להפר ברית האחרת שכרת הקב"ה עם ישראל. ג. אף שלא נכנס לכלל ישראל גמור עד שיטבול, מ"מ משעה שמל כבר **נבדל מכלל בן נח**. ורק בן נח ששבת חייב מיתה. ד. נראה שלא רק שאי"צ לעשות מלאכה, אלא גם אסור לו. דמצינו שנצטוו ישראל על השבת במרה (והיה זה אחרי מילה שנימולו קודם הקרבת קרבן פסח) על אף שלא טבלו עד שהגיעו להר סיני.

ונראה שהלכה זו שפסק בעל הערוך לנר, נרמזת גם היא בנוסח התפילה. "גם במנוחתו לא ישכנו ערלים", אבל כיון שמל ואינו ערל, על אף שעדיין לא נכנס לכלל ישראל, כבר ראוי הוא למנוחת השבת, ואפשר שאף חייב בה.

נמצאנו למדים: מי שלא מל, על אף שהוא עבד בבית ישראל, אינו בכלל מנוחת שבת, אלא רק בכלל "וינפש" להמנע ממלאכות כבידות. כי "במנוחתו" של שבת לא ישכנו ערלים. אבל מי שכבר מל, על אף שלא טבל ולא נכנס לכלל ישראל - כיון שיצא מכלל הגוים שנקראו ערלים - הרי הוא בכלל אלו שמנוחת שבת מיועדת להם.

וצ"ע א"כ היאך אנחנו אומרים בתפילה "וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים", הרי התרבו גם ערלים למנוחת שבת בקרא ד"וינפש בן אמתך והגר"?

אכן, בהמשך דברי המכילתא שם, אמרו שאין חיוב מנוחה גמורה ביחס לעבד שלא נימול וביחס לגר תושב, אלא כעין מלאכת יו"ט או חולו של מועד. ומפרש המלבי"ם שלא נאמר בפסוק לשון מנוחה ביחס לעבד שלא נימול וגר תושב אלא לשון "**וינפש בן אמתך והגר**", ולשון "וינפש" מורה על הפחתה בעומס העבודה ולא על מנוחה גמורה. וא"כ מובן היטב נוסח התפילה "במנוחתו" דהיינו מנוחה שלימה - "לא ישכנו ערלים". ואלו הערלים שעובדים אצלך, אינם זכאים למנוחה אלא רק להנפש ממלאכות כבידות.

גר שמל ולא טבל

בשו"ת **בנין ציון** (לרבי יעקב עטלינגר, בעל הערוך לנר והביכורי יעקב) ס' צ"א מובאת תשובה לאחד מחכמי ירושלים, שהורה לגר שמל ועדיין לא טבל לעשות מלאכה בשבת כדי שלא יהיה בכלל "גוי ששבת חייב מיתה". אותו חכם הסתמך על מה שנאמר בגמ' בפרק החולץ ונפסק להלכה שגירות כוללת מילה וטבילה, וכל שמל ולא טבל אינו גר. ויצאו חכמי ירושלים נגדו. הוא פונה לבעל הערוך לנר שיציל אותו מההתקפה שהתקיפו אותו חכמי ירושלים על פסק זה.

הם המביאים לתוצאה, אלא רצון ה' בלבד. כמו במעשה בראשית שהוא עשה את הכל.

אבל בפר' ואתחנן נאמר זכר ליציאת מצרים ולא זכר למעשה בראשית, וכדברי הספורנו, שתזכור להתחשב באלו שעובדים אצלך כשם שציפית בהיותך עבד שיתחשבו בך.

ציווי בנוסח דומה מצאנו בפר' כי תצא. אחרי הציווי שלא להטות משפט גר יתום, וכן אחרי הציווי להשאיר בשדה פרט ועוללות אומרת התורה "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים". גם כאן הכוונה שתתחשב באוכלוסייה החלשה מתוך זכירה שגם אתה היית פעם במצבם, וציפית שיתחשבו בך.

בתפילת שחרית של שבת נאמר "וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים". מנוחת שבת נתנה רק לישראל וכן לעבדים, כי כל עבד כנעני נימול עובר גיור לשם עבדות, וחייב במצוות כאשר. גוי ששבת חייב מיתה שנאמר "לא ישבותו".

והנה, רש"י בפר' משפטים על הפסוק "וינפש בן אמתך והגר" מביא את דברי המכילתא שעל אף שכבר נזכר בעשרת הדברות "לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך **ועבדך ואמתך**" וכן בפר' ואתחנן: "למען ינוח **עבדך ואמתך** כמוך", כאן בפר' משפטים נוסף ציווי ביחס לעבד שלא נימול וביחס לגר תושב.

שמות כ"ג י"ב. "ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות, למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר". כותב רבינו עובדיה ספורנו: משביתתך ימשך שינפש גם בן אמתך והגר. ולא כמוך שהיית עבד במצרים ולא היתה לך מנוחה, כאמרו: "תכבד העבודה על האנשים".

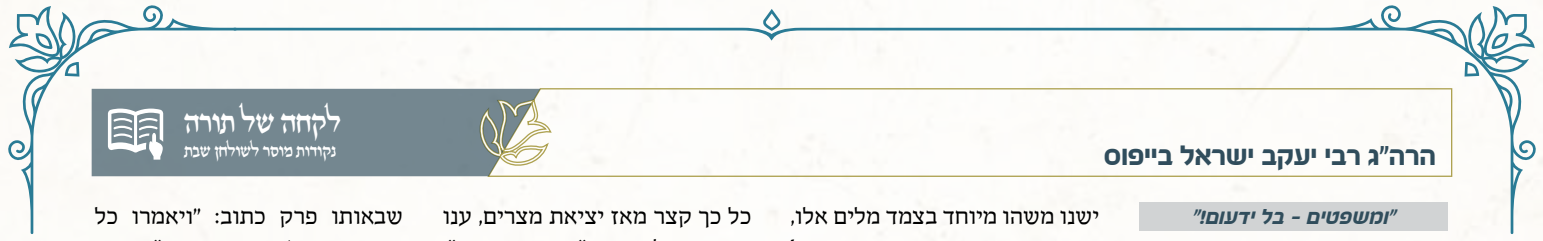
וכן נאמר בעשרת הדברות דפר' ואתחנן: "לא תעשה כל מלאכה... וגרך אשר בשעריך... למען ינוח עבדך ואמתך כמוך. וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים... על כן צוך ה' א' לעשות את יום השבת".

ה' צוך לעשות את יום השבת כדי שינוח עבדך ואמתך כמוך, ועליך לזכור שאתה עצמך היית עבד במצרים וה' הוציאך משם, ולאפשר לעבדך מנוחה.

כדי שינוחו העובדים, צריך להשבית כל פעילות של העשייה.

בעשרת הדברות דפר' יתרו לא נזכר כלל ענין **המנוחה**, אלא רק האיסור לעשות מלאכה, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, על כן ברח ה' את יום השבת ויקדשהו.

איסור השביתה כולל גם את העבדים, וחובת השביתה היא **זכר למעשה בראשית**. אמנם ששת ימים תעשה מלאכה, אבל תשבות ביום השביעי, כדי שתזכור שבאמת ה' עשה ויעשה **ועשה את הכל**, וגם מעשיך בששת הימים לא

”ומשפטים - כל ידעום”

”ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם”. בימים אלה כאשר ”יתפוצצו הרי עד, שחו גבעות עולם”, העולם שסביבנו רועש וגועש אודות משפטים אשר הם שמו לפניהם, מן הראוי שנזכיר לעצמנו ונבחין ”ראו מה בין בני לבין חמי”. הרה"ק מבאר את הפסוק הנאמר על ידינו בכל יום: ”לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללוי-ה”, ואומר: ”כמו שנאמר ה'שמע עם קול אלוקים' וגו' (בריש ד). 'ומשפטים בל ידעום - והמשפטים שנתן להם, לא ידעום שאר הגוים ולא גילה להם. כמו שנאמר 'ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים, ככל התורה הזאת' (שם)”.

ההבדל בין משפטי התורה אשר ניתנו לנו ע"י הבורא ית', לבין חוקי העמים הוא עצום ורב! מאליו יובן שביחס למשפטי התורה, אין חוקי הגוים ראויים להיקרא כלל משפט - זהו "ומשפטים בל ידעום".

שורש ההבדל הוא, כמובן, היות התורה תורת ה', שהוא בורא העולמים וא-ל דעות. הוא השכל האצילי והנבדל, שאין דומה לו כלל וכלל. רק הבורא שברא את העולם יכול לדעת מה באמת טוב לברואיו, ולכן רק הוא יכול לחוקק חוקים שיהיו טובים לכולם בכל מקום ובכל זמן. "אשרינו!"

”יחודנו מכל העמים”

רמז נאה בשתי המילים המפורסמות "נעשה ונשמע" [שנכתב לראשונה בפרשתנו], מוצא הרה"י אברמסקי זצ"ל, ובכך הוא מגדיר הבדל מהותי ועקרוני בינינו לבין האומות.

כל כך קצר מאד יציאת מצרים, ענו ואמרו קול אחד: "נעשה ונשמע". עכ"ד.

מה גדולה משמעות הדברים לימינו אנו. אנו מוקפים בבני אדם שאוטמים אזניהם משמוע דבר ה' וידיהם כבולות בעשיה וציות ליצרם. ואנו נמשיך להחזיק ולהתחזק על יסוד דברי אבותינו, ונעשה אך ורק את אשר נשמע בסיני.

מעלת "נעשה ונשמע"

בפרק כד פסוק ג' נאמר "ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דיבר ה' נעשה". בפסוק ז'

ישנו משהו מיוחד בצמד מלים אלו, אשר דוקא בהם ביטאו בני ישראל את דבקותם המחלטת בהקב"ה ובתורתו. הנה עשו וישמעאל גם הם מזרע אברהם אבינו. לאמור: קרא את שם בנו ישמעאל, לאמור: שישמע לקול הא-ל יתברך. יחזק קרא את שם בנו עשו, לאמור: שיהיה עושה רצון הקב"ה. וכבר מצאנו (במסכת ברכות ז:) כי שמא קגרים - יש משמעות והשפעה לשמות.

בכל זאת ישמעאל ויחזק הפכו את הקערה על פיה. בני עשו לא רצו לעשות. ובני ישמעאל סירבו לשמוע. כנגד אלה, ישראל תוך זמן

”אל תאמר 'אוף' תגיד פרק ק”

לע"נ יעקב ישראל ואשר מנחם הי"ד
בן יבדלחט"א אברהם נח פלאי הי"ו

א. מְזֻמֹּר לְתוֹדָה הֲרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: ב. עֲבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לְפָנָיו בְּרִנָּה: ג. דַּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עֲשֵׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ: ד. בְּאוֹ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרְתָּיו בְּתַהֲלָה הוֹדוּ לוֹ בְּרָכוּ שְׁמוֹ: ה. כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֲסִדוֹ וְעַד דֹּר וָדָר אֲמוּנָתוֹ:

”...כולם מדברים על ההסתרה, אבל אנו לא ראינו כאן הסתרה ראינו את ה'גילוי'! כיצד בני שעמד צמוד ליד הנרצח הרב לדרמן הי"ד לא נפגע כלל מלבד שריטה באזנו, ובן נוסף מסיבה עלומה המתין משום מה בתוך הרכב, כשארע הפיגוע הנורא...”

(מתוך דבריה של אם הבנים שמחה)

אלא שעלינו לדעת שאם אדם ילמד את התורה לפי הבנתו בלבד, לא תהיה לו תורת אמת. שהרי יש לנו מסורך האיך לפרש את דברי התורה, וכך את ההלכות. על כל הדברים האלה יש לנו מסורת בקבלה עד משה רבינו, שהוא קיבל את התורה מהקב"ה. לכן כל הלומד והוגה בתורה, חייב לכוון את הבנתו לאור מה שקיבל ושמע מרבותיו. דהיינו לפי הקבלה שהם נתנו לו.

זהו "נעשה ונשמע", מעלת "נעשה" היא אמנם גדולה ומביעה דבקות מחלטת, אבל בכל זאת אי אפשר בלי ה"נשמע". אנו נעשה את הדברים ונלמד אותם אך ורק בדרך המסורה לנו מרבותינו. זהו השבח הגדול של "נעשה ונשמע", עכ"ד.

מה מאד רחוקו הרחוקים מרוממות זו שקיבלנו במסורת. נעשה אנו את הנדרש מאתנו ונשמע וגם נעשה, ברוח "נעשה ונשמע".

יו"ל ע"י
משנתה של תורה - רכסים ©
054-846-8706
Mishnatar@gmail.com
153-4-653-1557

לרפואת
יוסף משה בן אורה
יחזק בן תמר
בתושח"י

זמני היום - לאופק רכסים -
10:03 ס"ז תפילה
11:53 חצות
17:27 שקיעה
18:04 צאת שב"ק וי"ט ...
18:39 ר"ת
16:56 הדלקת נרות
06:20 נץ החמה
08:22 מנ"ש
08:30 מג"א - 72
09:07 גר"א
מברכים אדר - ר"ח יום שלישי-רביעי
המולד יהיה בליל שני בשעה 12:40-11 חל

לקוחות כללית ברכסים
קיבלתם תוספת שבת לבריאות!
מרפאת שבת זמינה! מרפאת סביון, רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת 18:00-20:00 | שבת 8:00-12:00
מנהל קשרי קהילה לשירותכם! דני בוקבזה 054-8457898
נללית

ישרות התורה

"אם כסף תלֹוה את עמי את העני עִפָּךְ לא תהיה לו כְּנֶשֶׁה לא תשימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ" (שמות כב, כד)

אומר רש"י "את העני" לא תנהג בו מנהג בזיון בהלוואה, שהוא עני, 'לא תהיה לו כנושה' לא תתבענו בחזקה, אם אתה יודע שאין לו, אל תהיה דומה עליו כאילו הלויתו".

הגמרא דורשת (ב"מ ע"ה): על כך 'לא תהיה לו כנושה' שלא תעבור לידו כלל. מעשה שהיה עם הגר"ח מבריסק זיע"א שהלוה פעם כסף לאחד, רק לאחר זמן רב הלה בא להשיב את ההלוואה. בעזותו העיז לומר 'איזה בטלן הרב, הרי הרב שכח לגמרי שאני חייב לרב כסף, השיב לו רבי חיים 'האיך תאמר ששכחתי אם במשך כמה חדשים אני מאריך את הדרך שלא לפגוש בך. כמה נוכחים אנו לראות את ישרות התורה ונועמה, וכמו שאמר הרש"י הירש זצוק"ל 'בלי תורה הלוה מתחבא מהמלוה, אך עם תורה המלוה מתחבא מהלווה.

תפילה מעומק הלב

"אם קבל תחבֵל שלֹמֶת רַעַךְ עַד בא השָׁקֶשֶׁת תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. כִּי הוּא כְּסוּתוֹ לְבִדְהָ הוּא שְׁמֵלְתוֹ לַעֲרוֹ בְּפֹה יִשְׁקֵב וְהִיא כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חָנּוּן אֲנִי" (שמות כב, כה)

זכרוני שראש ישיבת סלובדקא הגר"ח אייזק שר זצוק"ל אמר שהתורה מלמדת אותנו מוסר השכל גם לרוחניות, דהיינו אם רואים בחור שזקוק לעזרה, איך נוכל להתעלם ממנו, במה ישכיל אם לא נעזור לו.

"היה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" כתוב כאן שעל ידי צעקה תפילתו של האדם נשמעת, כיון שעל ידי התפילה מעומק הלב, פועלת המידה של 'חנון' שתפילתו תשמע לפני הקב"ה. על פי זה מפרש הגר"א את פירוש המשנה באבות "אל תעש תפלתך קבע אלא תחנונים לפני המקום" קבע הכוונה שמתפלל רק מפני שצריך ולא שמרגיש את הצורך שבתפילה, סוג תפילה כזו לא מעוררת את המידה של 'חנון', אבל כשאדם מתפלל בגלל שהוא מרגיש שרק הקב"ה יכול לעזור לו, אז התפלה נשמעת. אנו צריכים להרגיש שאנו מבקשים על דברים מאוד חשובים, שרק ה' יכול לעזור לנו.

לרצות את האמת

"מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק וְיָקִי וְצִדִּיק אֵל תִּהְרַג כִּי לֹא אֶצְדִּיק רָשָׁע" (שמות כג, ז)

אחד הדברים המרומזים כאן, שעל ידי דבר שקר 'תרחק' מתרחקים מהקב"ה מפני שחותמו אמת. שמעתי שבחור לפני בר המצוה בא לפני רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל ושאלו מה לקבל על עצמו, והשיב לו לדבר רק אמת. מוזכר בגמרא (סנהדרין צז:) שהיה אחד שאפילו שהיו נותנים כל חללי דעלמא לא היה מוציא דבר שקר מפיו. אם אדם היה מחנך את ילדיו שלא ישקרו, זה יכול להשפיע עליהם שלא לעשות עוולה, כי הם היו חושבים לעצמם היאך נעשה עוון ואחר כך

והבריות חשוב ממצוות הקב"ה עפ"ל. אמר להם הגאון בעל ה'דורות ראשונים' אדרבה, כיון שבין אדם למקום היו עם ישראל חזקים, לא היה צורך לעורר על כך, אך בבין אדם לחבירו היה רפויים, לכן על זה עוררו. טבע האדם שמרגיש צורך להתחזק יותר בבין אדם למקום, אך בבין אדם לחברו לא צריך כ"כ חלילה, לכן היה צורך בחיזוק. אני תמיד מאוד מרוגש מנוסח התפילה שאנו מתפללים במוצאי שבת "אבינו מלכנו החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום חשוכים מכל חטא ומנוקים מכל עוון ומדובקים ביראתך". חשוב להתחיל טוב את השבוע, זו סיבה איתנה שבעז"ה גם המשך השבוע יהיה טוב.

נצטרך להודות עליה. אך בראש ובראשונה צריך שההורים בעצמם יהיו דוגמא עצמית לרצות את האמת.

לא לחינם נקבעה פרשת משפטים לפני פרשת תרומה, לומר לך שעוד לפני מצוות עשיית המקדש והמצוות הרוחניות, הרי שלפני כן צריך להיות בן אדם! כמו שהיה רבי אהרון ליב זצ"ל היה מעורר שחייבים להתחזק בבין אדם לחברו. וכלשון הרא"ש בפירוש המשניות (מסכת פאה פ"א מ"א) שהקב"ה מקפיד על בין אדם לחברו יותר מאשר על בן אדם למקום.

המשכילים הארוזים טענו פעם שבנביאים רואים שכל הזמן עוררו על בן אדם לחברו ולא על מצוות שבין אדם למקום, רואים מכאן שכבוד הזולת

ביהכ"ס שיש ב' דלתות באותו צד

ובאופן שהדלתות הם באותו צד [כמו בביהמ"ד 'שבטי ישראל']. לפי הטעמים שהביאו הראשונים, שזה בשביל שיהיה נראה יפה יפה בעזרה, או שהוא כמחבב המצוה, אזי אין טעם לצאת בפתח השני.

אמנם, ידוע המעשה עם מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, [מובא בספר 'אלא ד' אמות של הלכה' ריש פ"ח] כאשר בנו לו את הגשר בבית הכנסת 'לדרמן', בתחילה היה שם רק פתח אחד, ובפעם הראשונה לאחר התפילה מיאן לצאת מהפתח שנכנס ונאלץ להאריך דרכו ולצאת בכניסה הראשית, והבינו שזה מפני שמקפיד לצאת בפתח אחר, ומיד סידרו לו בקצה הגשר עוד פתח שיוכל לצאת בו. ומאז נהג לצאת ולהכנס בפתחים אלו. ומשמע דסבירא ליה שגם בב' פתחים צמודים באותו צד שפיר מקיים לצאת מפתח שני. וצ"ב בדבריו שאינם מסתדרים עם הטעמים שהביאו הראשונים.

אדם שמקומו ב'מזרח'

בקונט' השירה הזאת [עמ' נ"ג תשובה קצ"ז] הביא שגם אדם שמקומו ב'מזרח' ונכנס בצד מערב, יש ענין שיצא מצד שני למרות שבשעה שהולך למקומו בקדמת בית הכנסת הוא מקיים המצוה שגמרא יפה יפה בעזרה.

ביהכ"ס שיש רק פתח אחד

בית הכנסת שיש בו רק פתח אחד [כפי שמצוי ברוב המקומות] ואי אפשר לקיים המצוה של לצאת בפתח אחר. כתב החשוך חמד [ברכות סב:]: שיתכן שיש מצוה להתהלך בכל פינות ביהכ"ס וללמוד פעם כאן ופעם במקום אחר.

וכ"כ בשו"ת משנת יוסף [ח"ד סי' כ'] וז"ל, וביהכ"ס שיש לו רק פתח אחד, אם ירצה לחבבה, יוכל לעשות היקף בביהכ"ס שע"ז מהלך את כולו.

מקור המצוה וטעמה

איתא בגמ' [מגילה כ"ט:] הנכנס לבית הכנסת, מצוה לעשות קפנדריא [להכנס בצד אחד ולצאת בצד שני] שנאמר [יחזקאל מז, ט'] "ובבא עם הארץ לפני ה' במועדים הבא דרך שער צפון להשתחוות יצא דרך שער נגב, והבא דרך שער נגב יצא דרך שער צפונה לא ישוב דרך השער אשר בא בו כי נכחו יצא".

ובטעם הדבר כתב הר"ן [ד"ה 'אדמיקפנא' בשם הר"ף בברכות סי' רכ"ג] 'מפני שנראה כמחבב'. וביאר המחצית השקל [סי' קנ"א סק"י] 'דבזה מראה שענין בית הכנסת חביב עליו ומהלך ע"י זה את כולה'.

ורש"י [יחזקאל שם] כתב טעם אחר: 'מצוה עליהם שיתראו בתוך העזרה יפה יפה'.

ונפסק הלכה בשו"ע [סי' קנ"א ס"ה] ובמ"ב [סי' ק"א] שמצוה להכנס בפתח אחד ולצאת בפתח אחר.

האם מצוה זו היא רק במועדים?

ויש לעיין, הרי בפסוק כתוב שרק במועדים יש לנהוג כך - כמו שכתוב 'ובבוא עם הארץ לפני ה' במועדים' וכו', ומשמע שבשאר השנה יכול לצאת באותו פתח שנכנס.

ותירץ הקרבן נתנאל [מגילה סי' ט"ז סק"ש] שפסוק זה קאי על הנשיא, דהיינו שכל השנה הנשיא יוצא באותו שער שנכנס, אבל במועדים על הנשיא לצאת בשער אחר כמו כולם. ומשמע מזה שכל העם היו נכנסים בפתח אחד ויצאים בפתח אחר.

ביהכ"ס שהדלתות במערב ודרום

ביהכ"ס שדלת אחת במערב והשניה בצפון או דרום. שמעתי מהגר"ש דבליצקי שגם בזה יש ענין לצאת מהדלת השניה למרות שאין הפתחים בצפון ודרום.

כיפה ועטור בזיפי זקן.

שאלתי מה יום מיומיים, השיב כי הפעיל את מכשיר הצפייה בביתו ובתוך כדי ההפעלה הוא רואה על המסך את דמותו של מרצה ידוע, סקרנותו משכה אותו להאזין לדברים והאזנה לדברים מצאו מסילות לליבו וכך החל התהליכי חזרה בתשובה הכוללת שמירת שבת כהלכתה הנחת תפילין ותפילות ושמירת כשרות בלתי מתפשרת. כמובן שהצטרף בקביעות לחברותא שלי עם בנו דוד והיה שותף מלא ללימוד עמו.

לצערנו, מספר חדשים לאחר חזרתו בתשובה הגיעה הבשורה המרה כי המחלה הנוראה מקננת בראשו, ולאחר תקופה של מירוק וזיכוכ - ביום צום התענית ל' בטבת ה-תשפ"ג החזיר את נשמתו ליוצרה כשהיא ממורקת ומזוככת בייסורים.

אכן יש קונה עולמו בשעה אחת - שבעים שנות חילוניות הסתיימו בתשובה בצפייה אחת....

יה"ר שדברים אלו יהיו לעילוי נשמתו הטהורה והמזוככת בייסורים של סלומון מומי בן סוזן תנצב"ה

"לכפר על נפשתיכם" שבעצם זו מהות ימי השובבי"ם שפרשיות אלו עוסקות בשעבוד מצריים ומועילות לנו לכפר על נפשתינו מטומאת מצרים. [ובשנה מעוברת שימי השובבי"ם מסתיימים בפר' תצווה גם אז קוראים במנחה של שבת את פר' כי תשא ומסיימים במילים הנ"ל, לכפר על נפשתיכם].

ידועים דברי האגלי טל בהקדמתו דעיקר התיקון ובפרט בימים אלו הוא רק ע"י לימוד התורה וביותר בלימודי התורה בעיון בשעבוד המח כידוע וכ"ש בשב"ק שכידוע מעלתה עשרת מונים על לימוד בשאר ימי השבוע.

כאמור ימים אלו הם ימי תשובה ורציתי לשתף את ציבור הקוראים במעשה המעורר לתשובה שהייתי עד לו. הסיפר מתחיל ביהודי יקר בשם דוד אשר עימו אני לומד מידי פעם, באחד השיעורים השתתף אביו של דוד אשר הגדיר עצמו כחילוני מלידה, השיעור היה טעון בשאלות הידועות "אתם הדתיים" וכדו'

מספר חדשים לאחר אותה פגישה הגיע אביו של דוד שוב לשיעור ולהפתעתי הרבה הוא היה חשוב

עלו לעליונים שנא' "עלה אלי ההרה" וזהו החילוק שבין פרשת יתרו שבה מתארת התורה את ירידת ה' על הר סיני לבין פרשת משפטים שבה מתארת התורה את עליית משה אל ה'.

אך עדיין קשה דלכאורה היה צריך להקדים את עניין כריתת הברית לעצם קבלת התורה שהרי בגינה ניתנה התורה ישראל.

ונראה ליישב דיש הקבלה וקשר ישיר בין העליונים לתחתונים וכמו שבתחתונים חפצו לקבל התורה שהרי הקדימו "נעשה" ל"נשמע" כך הקב"ה הקדים בסדר הפרשיות את נתינת התורה - "נעשה" לכריתת הברית - "נשמע" שהיא בעצם התנאים לקבלת התורה ואפשר שזו משמעות נוספת בדברי המדרש הנ"ל שעליונים ירדו לתחתונים ותחתונים עלו לעליונים.

ענייני שובבי"ם ותשובה

ב. פרשתינוחותמת אתימי השובבי"ם והכל הולך אחר החיתום. וראיתי מביאים שיש רמז בפרשתנו לכך שהרי לפרשת משפטים מצטרפת גם פרשת "שקלים" החותמת במילים

תפילה לעני

סיפור יהודי: באחד הימים הגעתי להתפלל מעריב בבית הכנסת שומרי שבת בבארא פארק, נגש אלי יהודי, והציג את עצמו כאורח מארץ ישראל, והציג בפני צ'ק עם סכום מכובד מאד, ושואל אותי אם אני מכיר את בעל הצ'ק.

אמרתי לו בוודאי שאני מכירו הוא גביר נכבד, גר כאן סמוך, אבל הוא לא מחלק סכומים גדולים כאלו, איך הגיע לידך הצ'ק? וכאן מספר היהודי סיפור שנשמע כמעט דמיוני.

אני גר בארץ ישראל ונקלעתי לחובות כבדים, בלית ברירה כשהנושים התדפקו על זלזותי יום יום, החלטתי לבא כאן לארה"ב כדאי לאסוף כסף, כדי שיהיה לי מה להאכיל את משפחתי, וגם כדי לשלם את חובותי.

אני כבר מסתובב כאן שבועיים ובקושי כיסיתי את הכרטיס, ובפרט היום שאפילו פרוטה אחת לא הצלחתי לאסוף, הגעתי ממש לסף יאוש, מצד אחד אני יכול לחזור הביתה בלא סכום נכבד, ומצד שני

גם להשאר כאן לעולם איני יכול, השארתי בארץ ישראל משפחה שממתינים לי.

כשהסתובבתי ככה מיואש בלא לדעת כיצד לצאת מהסבך, פתאום עלתה בי המחשבה, וכי אתה לבד כאן בעולם, הלא יש לך אבא גדול בשמים, ה' תקצר, עד מהרה החלטתי לשפוך שיחתי לפני ה'.

הגעתי כאן לבית הכנסת שומרי שבת, והתחלתי להתכונן לתפילת מעריב, התחלתי בתפילת ערבית, והרגשתי ממש התעלות כמו בערבית של יום כיפור, באמצע ברכות ק"ש דופק לי יהודי לי על הגב, אפילו לא הסתובבתי לראות מי זה, הייתי כולי שקוע בתפילה.

התפללתי שמונה עשרה כמו שלא התפללתי מעולם, והתחננתי להקב"ה שרק אתה יכול להושיע אותי, ואין אחר מבלעדיך, גמרת להתפלל שנפלה לי אבן מהלב. לאחר התפילה, שפשפתי את עיני אם אני רואה טוב, ליד הסידור נח הצ'ק הזה עם סכום עצום, שזה מה שתכננתי

מישנת המעשה

מעשים נחמדים

אלא סכום כסף, ומסתמא הוא שבור ורצוף מכך, ומי ידוע מה יהיה כשיחזור לביתו לאשתו ויראה להם את הסכום הקטן שהצליח לאסוף.

רחמי נכמרו כל כך על אותו אדם, ולא התאפקתי ודפקתי לו ושאלתי אותו אתה מארץ ישראל, אבל הוא לא השיב לי, החלטתי לכתוב לו צ'ק ולהניח לו על השולחן.

לאחר כתיבת הצ'ק התחלתי להתבונן במעשה שעשיתי, מי יימר שהוא יהודי מארץ ישראל, ומי החליט שהוא עני, ואולי אין לו משפחה וילדים, מרוב הבושה והחרטה על פזיזותי, ברחתי משם, והלכתי להתפלל מעריב במקום אחר, וכעת שאתה מזכיר לי את המאורע, אני שוב מתמלא בושה על פזיזותי.

ספרתי לו על היהודי, ועל מצבו, ועל ההשגחה פרטית הגדולה שחוהה על ידי הצ'ק, והגביר הודה להקב"ה שהוא היה הצנור שדרכו ענה הקב"ה לאותו יהודי על תפילתו הזכה.

(באדיבות, מכוון 'ווי העמודים')